

# SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ EBELİK 1. VE 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MESLEĞE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ

FACULTY OF HEALTH SCIENCE MIDWIFERY 1st AND 4th CLASS UNDERGRADUATE STUDENTS DETERMINATION ON THE VIEWS OF PROFESSION

Z.Burcu YURTSAL \*  
Sema BİÇER\*\*  
Özlem DURAN\*\*\*  
Arife ŞAHİN\*\*\*\*  
Muradiye ARSLAN\*\*\*\*\*  
Özlem K. YAVRUCU\*\*\*\*\*

Geliş Tarihi:20.06.2014, Kabul Tarihi:14.11.2014

## ÖZET

**Genel Bilgi:** Ebelik mesleği, toplum sağlığını geliştirme çabalarında kilit ve giderek önem kazanan bir role sahiptir. Ebelik mesleğinin seçimi ve ebelerin mesleğine bakış açıları bu bağlamda sunulan hizmetleri de yönlendirici bir etkiye sahip olabilmektedir. Meslek seçiminin bilinçli yapılması hem birey hem de ülke geleceği açısından büyük önem taşımaktadır.

**Amaç:** Araştırma, ebelik birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin ebelik mesleğine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacı ile yapılmıştır.

**Yöntem:** Araştırma, 2010-2011 eğitim ve öğretim yılında Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü'nde tanımlayıcı olarak yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini, bölümde öğrenim gören 57'si birinci sınıf ve 37'si dördüncü sınıf olmak üzere 94 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimi yapılmamış, araştırmaya katılmayı kabul etmeyen 1 öğrenci dışında 93 öğrenci ulaşılmıştır. Araştırma verileri, yüz yüze görüşme yöntemi ile soru formu kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesi, SPSS for Windows 14.0 istatistik paket programında yüzdelik dağılım kullanılarak yapılmıştır.

**Bulgular:** Öğrencilerin yaş ortalaması  $20 \pm 0.7$  olup, %95.7'si bekar ve %62.4'ü il merkezinde yaşamaktadır. Öğrencilerin annelerinin %57'sinin ilkököl mezunu ve %90.3'ünün ev hanımı olduğu bulunmuştur. Öğrencilerden %43'ünün üniversite giriş sınavında ebelik bölümünü 11 ve üzeri sırada tercih ettiği ve %42'sinin ebelik bölümünü iş imkanının kolay olması sebebiyle seçtikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin %60.2'sinin bölüme gelmeden önce ebelik mesleği hakkında olumsuz düşüncelerinin olduğu, %96.8'inin bölüme geldikten sonra düşüncelerinde olumlu yönde değişim olduğu saptanmıştır. Öğrencilerden %69.1'i ebelik mesleğinin toplumdaki imajını olumsuz olarak değerlendirmiştir. Öğrencilerin %78.5'i mezun olduktan sonra ebe olarak çalışmak istemekle birlikte, %76.3'ü ebelik mesleğinin geleceğine dair iyimser düşünmektedir.

**Sonuç:** Ebelik öğrencilerinin yarısından daha fazlasının bölüme gelmeden önce mesleğe ilişkin olumsuz düşünceye sahip olduğu belirlenirken, bölüme geldikten sonra düşüncelerinin olumlu yönde değiştiği bulunmuştur.

**Anahtar Kelimeler:** Ebelik mesleği, meslek görüşleri, ebelik öğrencileri.

\* Z.Burcu Yurtsal, Arş.Gör.Dr. Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, SİVAS

\*\* Sema Biçer Öğr.Gör. Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, SİVAS

\*\*\* Yrd.Doç.Dr. Özlem Duran Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, SİVAS

## ABSTRACT

**Background:** Midwifery profession, lock in their efforts to improve public health and has an increasingly important role. The choice of the profession of midwifery and midwives profession's perspectives in this context offered services may have a router impact. Made the conscious choice of profession is great importance both as individuals and countries for the future.

**Objective:** The purpose of the research was to determine views on the profession of midwifery 1st and 4th class undergraduate students.

**Method:** This descriptive type study was conducted Cumhuriyet University Faculty of Health Science Midwifery Department in the 2010-2011 academic year. The universe of research, 57 first class students and 37 fourth class students studying in department which including 94 students. In the study no sample selection, outside one student who did not agree to participate in research that the 93 students were interviewed. The research data, face-to-face interviews were collected using with a questionnaire. Evaluation of the data have used SPSS for Windows 14.0 statistical package program was carried out frequency.

**Results:** The average age of the students is  $20 \pm 0.7$ , 95.7% of the students are single, and 62.4% live in the city center. Mothers of the students 57% graduate primary school, and 90.3% were found to be housewives. Students prefer midwifery department 43% of 11 row and row of the up at the university entrance exam and 42% were chosen midwifery department because it is easy to find job. Students are 60.2% negative thoughts about the profession of midwifery that before coming to school, 96.8% determined that after the school change in a positive way in their thoughts. The students of 69.1% that negative image in society as they assessed the midwifery profession. The students of 78.5% that would like to work after graduate as a midwife. 76.3% of the students have thought optimistic about the future of the profession of midwifery.

**Conclusion:** Although more than half of midwifery students have negative thoughts about the profession before come to department, upon arriving the department at the thoughts that have changed in a positive way.

**Key Words:** Midwifery profession, profession views, midwifery student.

\*\*\*\*Arife Şahin, Ebe, Tokat Almus Toplum Sağlığı Merkezi

\*\*\*\*\*Muradiye Arslan, Ebe, Amasya Toplum Sağlığı Merkezi

\*\*\*\*\*Özlem Karalar Yavrucu,Ebe, Amasya Toplum Sağlığı Merkezi

Bu çalışma, 13-16 Ekim 2011 tarihinde Safranbolu'da düzenlenen 1. Uluslararası 2. Ulusal Ebelik Kongre'sinde poster bildiri olarak sunulmuştur.

## GİRİŞ

Meslek; genellikle yüksek dereceli bir öğrenim sonrasında kazanılan, kendine özgü yasal ve ahlaki kuralları olan, bilgi ve beceriye dayalı olarak kişilerin yaşamlarını sürdürebilmek için yaptığı etkinliktir (Karadağ, 2002; Yıldırım ve ark., 2014). Meslek üyeleri, üstlendiği mesleğin standartlarına yönelik en yüksek düzeyde hizmet vereceğine dair topluma söz vermektedir. Meslek üyelerinin verdiği bu söze karşılık olarak, toplumda mesleğe bir statü vermekte ve beklenti koymaktadır. Bu bakımdan meslek üyelerinin meslekleşme kriterlerinden birisi olan mesleğe gönül verme yani mesleği yapmaya karşı istekli ve motive olmaları büyük önem taşımaktadır (Mete, 2012). Bu nedenle mesleğe bakış açısının motivasyonu etkileyebileceği, bunun da mesleki uygulamaların niteliğine yansıtılabileceği düşünülmektedir.

Ebelik mesleği, günümüzün ciddi toplum sağlığı sorunlarının çözümünde ve toplum sağlığını geliştirme çabalarında kilit ve giderek önem kazanan bir role sahiptir. Aynı zamanda ebeler, insanların haklarını ve değişen ihtiyaçlarını karşılamada yüksek kaliteli, ulaşılabilir, etkili, duyarlı sağlık hizmetlerinin ve bakımın sürekliliğinin sağlanmasında büyük bir öneme sahiptir (DSÖ,2000). Özellikle “21. Yüzyılda Herkes İçin Sağlık Hedefleri”nden “Yaşama Sağlıklı Başlanması Hedefi”nin gerçekleştirilmesinde ebelik mesleğine dikkat çekilmektedir. Ebelik aktivitelerinin iyi uygulandığı ülkelerde, bu açıdan gelişmişlik düzeyinin de yüksek olduğu bildirilmektedir (ICM, 2005). Ebelik mesleğinin seçimi ve ebelerin mesleğine bakış açıları bu bağlamda sunulan hizmetleri de yönlendirici bir etkiye sahip olabilmektedir.

Çağdaş toplumlarda; kişinin mesleğini seçmesi, yaşamındaki önemli aşamalardan birisidir. Meslek seçiminin bilinçli yapıl-

ması hem birey hem de ülke geleceği açısından büyük önem taşımaktadır. Aynı zamanda meslek seçimi, kişinin aile geliri, geçim tarzını, işini isteyerek yapıp yapmamasını, sorumluluk duygusunu ve mutlu olup olmamasını belirleyecek derecede önemlidir. Bu anlamda insanın yaşam biçiminin de seçimi olarak ifade edilebilecek meslek seçiminin, insan hayatının en önemli dönüm noktası olduğu söylenebilir (Pekkaya ve Çolak 2013).

Literatür incelendiğinde hemşirelik mesleğine yönelik görüşlerin incelendiği çalışmalar bulunmakla birlikte (Derya Beydağ ve ark., 2008; Özpancar ve ark.,2008;Şirin ve ark.,2008;Güdücü Tüfekçi ve Yıldız,2009; Doğan Merih ve Arslan, 2012; Gümrall ve Coşar, 2006;Karaöz,2002), ebelik mesleğine yönelik görüşlerin incelendiği çalışma sayısı sınırlıdır (Doğan Merih ve Arslan, 2012; Gümrall ve Coşar, 2006; Kayacı, 2006). Ebelik öğrencilerinde çalışmaların yapılması mevcut durumun ortaya konulmasında ve etkili faktörlerin eğitim süreçlerine aktarılmasında etkili olabilecektir. Bu nedenle araştırma, ebelik birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin ebelik mesleğine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacı ile yapılmıştır.

## GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırma, Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü'nde tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Araştırmanın evrenini; 2010-2011 eğitim ve öğretim yılında 57'si birinci sınıf ve 37'si dördüncü sınıf ebelik bölümü öğrencisi olmak üzere 94 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçimi yapılmamış, araştırmaya katılmayı kabul etmeyen 1 öğrenci dışında 93 öğrenciye ulaşılmıştır.

Araştırma verileri, yüz yüze görüşme yöntemi ile literatür doğrultusunda geliştirilen

soru formu kullanılarak toplanmıştır. Araştırma için Bölüm Başkanlığı'ndan yazılı izin alınmıştır. Öğrencilerin ise araştırmanın yararı, kapsamı ve amaçları doğrultusunda bilgilendirildikten sonra araştırmaya katılmayı kabul ettiklerine dair sözel onamları alınarak soru formu uygulanmıştır.

Soru formunda; öğrencilerin ebelik mesleğini seçme nedenleri, bu nedenleri etkileyen faktörler, öğrenim gördükleri bölümden memnun olma durumları, ebelik mesleği hakkındaki düşünceleri, ebelik mesleğinin toplumdaki imajı, ebelik mesleğinin geleceğine dair görüşleri, bölüme geldikten sonra düşüncelerinde değişim olma durumlarına yönelik 29 soru yer almıştır. Soru

formunun uygulanması 10 dakika sürmüştür.

Araştırma verilerinin değerlendirilmesi, SPSS for Windows 14.0 istatistik paket programında yüzdeler dağılımı kullanılarak yapılmıştır.

### BULGULAR

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin yaş ortalaması  $20 \pm 0.7$ , %95.7'si bekar ve %62.4'ü il merkezinde yaşamaktadır. Öğrencilerin annelerinin %57'si ilkököl-ortaokul mezunu iken babalarının %57'si ilkököl-ortaokul mezunudur. Öğrenciler, annelerinin %90.3'ünün ev hanımı olduğunu, babalarının ise %99'unun çalıştığını belirtmiştir.

**Tablo 1. Öğrencilerin Ebelik Bölümünü Tercih Sırası ve Tercih Nedenlerinin Dağılımı (n=93)**

Değişkenler	Sayı	%
<b>Ebelik Mesleğini Tercih Etme Sırası</b>		
1-5	28	30.1
6-10	24	25.8
11 ve üzeri	40	43.0
Diğer (ek kontenjan, yatay geçiş)	1	1.1
<b>Ebelik Mesleğini Tercih Nedenleri</b>		
İş bulma imkanının kolaylığı	39	42.0
Kendisinin isteği	37	39.8
Ailesinin isteği	10	10.6
Dershanenin yönlendirmesi	5	5.4
Diğer (kodlama hatası)	2	2.2
<b>Toplam</b>	<b>93</b>	<b>100</b>

Tablo 1 incelendiğinde; öğrencilerin %43'ünün üniversite giriş sınavında ebelik bölümünü 11 ve üzeri sırada tercih ettiği,

%42'sinin ebelik bölümünü iş bulma imkanının kolay olması sebebiyle seçtikleri görülmektedir.

*Ebelik bölümünün daha az tercih edildiği ve tercih sıralamasına göre alt dilimlerde olduğu görülmektedir. Bu sonucun mesleğin toplumdaki imajından kaynaklandığı düşünülebilir.*

**Tablo 2. Duyguların Dağılımı (n=93)**

<b>Öğrencilerin Ebelik Bölümünü Kazandıklarında Öğrendiklerinde Hissettikleri Duygular</b>	<b>Sayı</b>	<b>%</b>
Sevindim	48	51.6
Üzüldüm	15	16.2
Hiçbir şey hissetmedim	30	32.2
<b>Toplam</b>	<b>93</b>	<b>100</b>

Öğrencilerin %51.6'sının ebelik bölümünü kazandığında sevindiği, %16.2'sinin üzüldüğü,

%32.2'sinin ise hiçbir şey hissetmediği belirlenmiştir (Tablo 2).

**Tablo 3. Öğrencilerin Ebelik Mesleği Hakkındaki Düşüncelerinin Dağılımı (n=93)**

<b>Değişkenler</b>	<b>Sayı</b>	<b>%</b>
<b>Öğrencilerin Bölüme Gelmeden Önce Ebelik Mesleği Hakkındaki Düşünceleri</b>		
Hiç bir düşüncesi olmayan	22	23.7
Olumlu	15	16.1
Olumsuz	56	60.2
<b>Öğrencilerin Bölüme Geldikten Sonra Ebelik Mesleği Hakkındaki Düşünceleri</b>		
Olumlu	90	96.8
Olumsuz	3	3.2
<b>Toplam</b>	<b>93</b>	<b>100</b>

Tablo 3'te öğrencilerin %60.2'sinin bölüme gelmeden önce ebelik mesleği hakkında olumsuz düşüncelerinin olduğu,

%96.8'inin bölüme geldikten sonra düşüncelerinde olumlu yönde değişim olduğu görülmektedir.

**Tablo 4. Öğrencilerin Ebelik Mesleğinin Toplumdaki İmajı Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı**

	<b>Sayı</b>	<b>%</b>
<b>Öğrencilerin Görüşlerine Göre Mesleğin Toplumdaki İmajı (n=93)</b>		
Olumlu	28	30.1
Olumsuz	65	69.1
<b>Toplam</b>	<b>93</b>	<b>100</b>
<b>Öğrencilerin Görüşlerine Göre Mesleğin Toplumdaki Olumsuz İmajının Nedenleri (n=71)</b>		
Çalışmakta olan ebelerin olumsuz tavırları	20	28.2
Toplumun yargıları	41	57.7
Ebeliğin meslek olarak görülmemesi	8	11.3
Diğer (ailesinin kötü düşünmesi)	2	2.8
<b>Toplam</b>	<b>71</b>	<b>100</b>

*Ebelik öğrencilerinin de mesleğin toplumdaki statüsünü düşük bulduğu görülmektedir.*

Öğrencilerin %69.1'i ebelik mesleğinin toplumdaki imajını olumsuz olarak değerlendirmiştir. Öğrencilerden %57.7'si ebelik mesleğinin toplumdaki olumsuz imajınının nedenini toplumun yargıları olarak belirtmiştir (Tablo 4).

Öğrencilerin %78.5'i mezun olduktan sonra ebe olarak çalışmak istemektedir. Öğrencilerin %45.2'sinin mezun olduktan sonra hastanelerde çalışmak istedikleri belirlenirken, %76.3'ünün ebelik mesleğinin geleceğine dair iyimser düşündükleri bulunmuştur.

## TARTIŞMA

Türkiye'de ebelik lisans programları 1997 yılında açılmıştır. Günümüze kadar ebelik öğrencilerinin mesleki görüşlerini belirleyen sınırlı sayıda çalışma yapılmıştır (Doğan Merih ve Arslan, 2012; Gümrall ve Coşar, 2006). Bu nedenle araştırma bulguları, ebelik eğitim araştırmalarının yanı sıra hemşirelik öğrencilerinin görüşlerinin belirlendiği hemşirelik eğitim araştırma sonuçları üzerinden de tartışılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %43'ünün ebelik bölümünü 11 ve üzeri sırada tercih ettiği bulunmuştur. Kayacı'nın (2006) ebelik öğrencileri ile yaptığı çalışmada öğrencilerin %42.1'inin ebelik bölümünü 11 ve üzeri sırada tercih ettiği, Ejder ve ark.'nın (2000) Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinde yaptıkları çalışmada öğrencilerin %45.6'sının ebelik bölümünü son üç tercihleri arasında seçtikleri belirlenmiştir. Altun'un (2001) yaptığı çalışmada ise hemşirelik ve ebelik bölümü öğrencilerinin %35.1'inin tercih sıralamasında ebelik bölümün 17 ve üstünde olduğu saptanmış-

tır. Tezel ve Arslan'ın (2002) Sağlık Yüksekokulu birinci sınıf öğrencilerinde yaptıkları çalışmada öğrencilerin %59.3'ünün dört ve daha sonraki sıralarda, Derya Beydağ ve ark.'nın (2008) Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinde yaptıkları araştırmada %49'unun 10 ve üzeri sırada tercih ettikleri belirlenmiştir. Araştırma sonuçları diğer çalışmalar ile karşılaştırıldığında ebelik bölümünün daha az tercih edildiği ve tercih sıralamasına göre alt dilimlerde olduğu görülmektedir. Bu sonucun mesleğin toplumdaki imajından kaynaklandığı düşünülebilir.

Öğrencilerin %42'sinin ebelik mesleğini seçme nedeni iş bulma imkânının kolay olması ve boşta kalmama düşüncesi olarak bulunmuştur. Kayacı'nın (2006) yaptığı çalışmada da ebelik öğrencilerinin %44'ünün mesleği seçme nedeni ayıdır. Ege ve ark.'nın (2000) çalışmasında ise öğrencilerin %32.9'unun iş bulma kolaylığı nedeniyle ebelik eğitimi seçtiği belirlenmiştir. Yapılan hemşirelik öğrenci çalışmalarında; Tüfekçi ve Yıldız'ın (2009) çalışmasında %30.5'i, Şirin ve ark.'nın (2008) çalışmasında %41.1'i, Özpancar ve ark.'ın (2008) çalışmasında %53'ü, Dinç ve ark.'nın (2007) çalışmasında %7.8'i, Erkal ve Yalçın'ın (2003) çalışmasında %9.7, Tüfekçi ve ark.'nın (1998) çalışmasında %32.6'sı, Buzlu ve Kutlu'nun (1997) çalışmasında %59'u, Karadakovan'ın (1996) çalışmasında %36.6'sı, Yılmaz ve ark.'nın (1995) çalışmasında %52.5'i mezuniyet sonrası iş bulma imkanının fazla olması nedeniyle bölümlerini seçtiklerini bildirmişlerdir. Yapılan diğer çalışmalarda ise öğrencilerin hemşireliği iş bulma kolaylığı nedeniyle tercih ettikleri görülmüştür (Demir ve ark. 2007; Erkin ve Tokem 2007; Hata ve ark. 2007; Tülek ve ark. 2007; Ünlü ve ark. 2007). Derya Beydağ ve ark.'nın (2008) çalışmasında da Sağlık

Yüksekokulu öğrencilerinin %40'ının sınav sisteminin sonucu olarak bölümlerini tercih ettikleri belirlenmiştir. Son yıllarda özel hastanelerin sayısının artması ebe öğrencilerin mezun olunca iş bulmalarını kolaylaştırmaktadır. Bu durum öğrencilerin kamu hastanelerinde çalışmak için yeniden bir sınava girmelerine gerek olmadan çalışma fırsatı sağlamaktadır. Bu açıdan işsizliğin önemli bir sorun olduğu toplumumuzda öğrencilerin istihdam sorunu olmayan alanlara yönelmeleri kaçınılmazdır.

Araştırmada öğrencilerin %60.2'sinin bölüme gelmeden önce ebelik mesleği hakkında olumsuz düşüncelerinin olduğu, bölüme geldikten sonra %96.8'inin düşüncelerinin olumlu yönde değiştiği ve %71'inin almakta oldukları eğitim ile birlikte bakış açılarında olumlu yönde farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Kayacı'nın (2006) çalışmasında ebelik öğrencilerinin %39'unun bölüme gelmeden önce ebelik mesleği hakkında herhangi bir fikri olmadığı, %19.1'inin olumlu düşüncelere sahip olduğu belirlenmiş olup aldıkları eğitim sonrası ise ebelik öğrencilerinin %53.9'unun olumlu yönde, %46.1'inin de olumsuz yönde olarak düşüncelerindeki değişim saptanmıştır. Tezel ve Arslan'ın (2002) Sağlık Yüksekokulu öğrencileri ile yaptığı çalışmada ise %78'inin seçtikleri meslek hakkında olumlu görüşlere sahip iken %22'sinin olumsuz yönde görüşlere sahip oldukları görülmektedir. Şirin ve ark.'nın (2008) araştırmasında öğrencilerin bir kısmının bölüme başlamadan önce hemşirelik mesleğine yönelik iyi duygular taşımadıklarını belirlemiştir. Derya Beydağ ve ark.'nın (2008) çalışmasında Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin %18.1'inin okulu kazanmadan önce hemşirelik mesleği ile ilgili olumsuz görüşe sahip oldukları saptanmıştır. Yapılan diğer öğrenci hemşirelik araştırmalarında ise hemşirelik okullarına

gelen öğrencilerin hemşireliğe ilişkin yeterli istek ve bilgiye sahip olmadıkları saptanmıştır (Atalay ve ark. 1994; Başer 1995; Bayık ve ark. 1999; Erdemir 1997; Kömürücü ve ark.1998;). Araştırma sonucu literatür ile kıyaslandığında mesleğe yönelik olumsuz düşünce oranının daha yüksek olduğu görülmektedir. Ancak eğitimin sonucu olumlu yönde etkilemesi oldukça sevindiricidir. Eğitim sürecinde öğrencilerin mesleği tanımaları, anne-bebek-toplum sağlığına yönelik olumlu uygulama sonuçlarına katkı verdiklerine inanmaları ve mesleğe yönelik toplumsal imajın profesyonel açıdan değişmesi sonuçta etkili olabilmektedir.

Öğrencilerin mezun olduktan sonra çalışmak istediği alanlar; hastane (%45.2), doğum evleri (%28.0), kırsal alanda koruyucu sağlık hizmetleri (%15.1), akademisyen ve sağlık meslek lisesinde öğretmen (%10.8) olarak belirlenmiştir. Tezel ve Arslan'ın (2002) çalışmasında öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmayı istedikleri alanlara bakıldığında; sırasıyla öğretmenlik (%34.1), yönetici hemşirelik (%27.5), servis hemşireliği (%21.9) ve akademisyenliği (%16.5) tercih ettikleri görülmüştür. Gözüm yaptığı bir çalışmada (2000) öğrencilerin mezuniyet sonrasında eğitimci, akademisyen ve yönetici hemşirelik alanlarında çalışmaya istekli olduklarını, Dereli ve Demir (1997) ise öğrencilerin yöneticilik, öğretmenlik ve akademisyenlik gibi alanlarda çalışmaya istekli olduklarını bildirmişlerdir. Şirin ve ark.'nın (2008) çalışmasında öğrencilerin çoğunlukla akademik kariyer, yönetici/başhemşire olarak çalışmak istediğine dikkat çekmektedir. Yapılan diğer öğrenci hemşirelik araştırmalarında ise Tüfekçi ve Yıldız'ın (2009) araştırmasında, öğrencilerin %85'i hemşirelik mesleğini sevdiklerini ve %96.2'sinin meslek yaşamlarını hemşire olarak sürdürmek

istediklerini belirtmişlerdir. Tüfekçi ve Yıldız (2009) ayrıca öğrencilerin mezun olduktan sonra hemşirelik mesleğini uygulamayı istememe gerekçelerini; “sevmiyorum” (%50), “akademisyen olmak istiyorum” (%25) olarak tespit etmiştir. Özpancar ve ark.’nın (2008) çalışmalarında öğrencilerin %56.1’i okuldan beklentilerini “bir meslek sahibi olmak”, %12.2’si ise meslekten beklentilerini “kariyer sahibi olmak” olarak belirtmişlerdir. Öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmayı istekli oldukları alanlara bakıldığında daha çok hastane ve doğumevlerinin öne çıktığı diğer çalışmalar ile bu açıdan farklılaştığı görülmektedir. Klinik alanda çalışmaya olan isteklilikleri ebelik mesleğine yönelik uygulamalar

lar açısından olumlu olarak değerlendirilse de, kırsal alanda koruyucu sağlık hizmetlerinde çalışmaya karşı isteksiz oluşları ilgi çekicidir. Hâlbuki ebelerin bağımsız rollerini etkin olarak uygulayabilmeleri açısından kırsal alandaki koruyucu sağlık hizmetleri önem taşımaktadır. Aynı zamanda kırsal alanda ebelik hizmetlerine daha fazla gereksinim bulunmaktadır. Bu durumun hastane ve doğumevlerinin bulunduğu kentsel bölgelerde hizmetlere erişim kolaylığının olmasıyla ilgili olduğu, kırsal alanda çalışan sağlık personelinin ise yaşamını idame ettirecek hizmetlere ilişkin kısıtlar nedeniyle isteksizlik yaşayabileceklerini düşündürmektedir.

*Öğrencilerin mezuniyet sonrası klinik alanda çalışmaya olan isteklilikleri ebelik mesleğine yönelik uygulamalar açısından olumlu olarak değerlendirilse de, kırsal alanda koruyucu sağlık hizmetlerinde çalışmaya karşı isteksiz oluşları ilgi çekicidir.*

Araştırmada öğrencilerin %69.1’i ebelik mesleğinin toplumdaki imajını olumsuz olarak değerlendirmiştir. Öğrenci hemşirelik çalışmaları; toplumda hemşirelik imajının olumsuz oluşunun, mesleğe giriş üzerinde olumsuz etkilere sahip olduğunu göstermiştir. Emiroğlu (1995), Türk toplumunun olumsuz hemşirelik imajına sahip olduğunu belirlemiştir. Özsoy ve ark. (1999) dördüncü sınıf hemşirelik öğrencilerinin %60’ının toplumumuzun olumsuz hemşirelik imajına sahip oldukları görüşünü benimsediklerini göstermiştir. Şirin ve ark.’nın (2008) araştırma bulgularına göre, öğrencilerin okula geldikten sonra, mesleği tanıdıkça fikirlerinin ve önyargılarının değişebileceği düşünülmektedir. Araştırmada dördüncü sınıf öğrencilerinin birinci sınıflara oranla toplumun hemşirelik mesleğine

bakışını daha olumlu olarak gördükleri bulunmuştur. Tan ve ark.’nın (2005) çalışmalarında öğrencilerin %62.5’inin toplumda hemşirelik mesleğinin imajının olumsuz algılandığını ifade ettikleri belirtilmiştir. Özcan ve Özgür’ün (1990) hemşirelerle yaptığı çalışmada ise hemşirelerin büyük çoğunluğunun mesleğin toplumdaki saygınlığını düşük bulduğu belirlenmiştir. Bozkır ve ark.’nın (2008) çalışmasında genel lisede okuyan öğrencilerin büyük çoğunluğunun hemşirelik hakkındaki düşünceleri olumlu olmakla birlikte hemşire olarak çalışmak istemediklerini bildirdikleri de görülmüştür. Derya Beydağ ve ark.’nın (2008) çalışmalarında öğrencilerin meslekle ilgili görüşlerine bakıldığında %35.5’i mesleğin ideal bir meslek olmadığını belirtmişlerdir. Şirin’in (1995) yaptığı

çalışmada öğrencilerin %60'ı hemşirelik mesleğinin ideal bir meslek olmadığını, %57'si toplumda hemşireliğin saygınlığının kısmen olumlu olduğu yanıtını vermiştir. Ayrıca Özsoy'un (1996) yaptığı çalışmada da hemşirelik mesleğinin ideal bir meslek olmadığı sonuçları elde edilmiştir. Yapılan çalışmalarda, hemşirelerin ve hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik mesleğinin toplumdaki saygınlığının düşük olduğu görüşünde birleşmeleri ve toplumun hemşirelik ile ilgili görüşlerinden rahatsızlık duymaları dikkat çekicidir. Ebelik öğrencilerinin de mesleğin toplumdaki statüsünü düşük bulduğu görülmektedir. Araştırmanın sınırlılıkları kapsamında çalışmanın daha farklı ebelik okullarında ve daha büyük örneklemeler üzerinde yapılması önerilebilir.

## SONUÇ

Ebelik öğrencilerinin çoğunlukla iş bulma kolaylığı nedeniyle gelir düzeyleri sınırlı ailelerden ve bilinçli bir tercih yapmadan bölümü seçtiği, yarısından daha fazlasının bölüme gelmeden önce mesleğe ilişkin olumsuz düşünceye sahip olduğu ancak son sınıfta neredeyse tamamının düşüncelerinin olumlu yönde değiştiği ve yarısından daha fazlasının mesleğinin geleceğine iyimser baktığı belirlenmiştir.

## ALANA KATKI

Mesleğin benimsenmesi için öğrencilerin bireysel ve profesyonel kimlik geliştirmesine katkıda bulunacak ve güçlendirecek projeler oluşturulmalıdır. Ebelik mesleğinin, ilk sıralarda tercih edilebilmesi ve bilinçli bir seçim yapılabilmesi için karar verme gücü ile donatılmış, mesleğini benimseyerek sahip çıkan, bilgi ve becerilerini geliştiren, meslek statüsünü geliştirmeye uğraş verebilecek, mesleki benlik saygısını olumlu yönde geliştirmesi konu-

sunda ebe öğrencileri yönlendirebilecek standart bir eğitim programından geçmeleri sağlanmalıdır.

## KAYNAKLAR

Altun İ. Kocaeli Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Kişisel Değerleri ve Meslek Seçimlerine Etki Eden Faktörler. 1.Ulusal&8.Hemşirelik Kongresi, Kongre Kitabı, Antalya, 2001.

Atalay M, Tel H, Altun E, ve ark. Hemşirelik I. Sınıf Öğrencilerinin Klinik Uygulamada Yaşadıkları Güçlükler Ve Yardım Beklentileri. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 1994; 1:19-25.

Bayık A, Durmuş H, Uysal A. Lise Son Sınıf Kız Öğrencilerinin Hemşirelik Mesleğini Seçme Ve Bu Mesleğe İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. VII. Ulusal Hemşirelik Kongresi: 1999; 22-24 Haziran, Erzurum: 390-394.

Bozkır G, Taşçı N, Arsak A, ve ark. Genel Lise Son Sınıf Ve Sağlık Yüksekokulu'ndaki Erkek Öğrencilerin Hemşireliğe Bakışı. Üniversite ve Toplum 2008; 8(1):54-71.

Buzlu S, Kutlu Y. İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencilerinin Hemşireliğe Ve Mezuniyet Sonrasına İlişkin Düşünceleri. IV Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu: 1997, Kıbrıs.

Dereli N, Demir Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Birinci Sınıf Öğrencilerin Meslek Bilinçlerinin İncelenmesi. IV. Ulusal Hemşirelik Eğitimi 1997; 182-187.



Derya Beydağ KD, Gündüz A, Özer FG. Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Eğitimlerine Ve Mesleklerine Bakış Açıları, Meslekten Beklentileri. Pamukkale Tıp Dergisi 2008;1(3):137-142.

Demir NÜ, Temel Y, Kıvrak A. Sağlık Yüksekokulu'nda Okuyan I. Sınıf Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Hemşirelik Mesleğine İlişkin Düşüncelerinin İncelenmesi. 6. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi Bildiri Kitabı, 2007, İstanbul: 372.

DSÖ Münih Deklerasyonu  
www.thdizmirsube.org/FileUpload/ds327406/.../munih\_deklersyonu.doc 2000. Erişim: 14.03.14

Dinç S, Kaya Ö, Şimşek Z. Knowledges, Considerations And Expectations Of Nursing Students About Nursing Profession In Harran University Health School. Journal of Atatürk University Nursing School 2007; 10(1): 1-9.

Doğan Merih Y, Arslan H. Hemşire Ve Ebelerin Mesleki Bilinç-Örgütlenmeye Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi. Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi 2012; 9(3): 40-46.

Ege E, Zincir H, Timur S, ve ark. Malatya Sağlık Yüksekokulu Ebelik Bölümü Öğrencilerinin Sorunları Ve Mesleki Beklentileri. 2000'li Yıllarda Sağlık Yüksek Okullarında Eğitimin Geleceği Sempozyumu, 15-17 Haziran, 2000, Malatya.

Ejder S, Özkan HO, Çelebioğlu A. Erzurum Sağlık Yüksekokulu ve Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencilerinin Mesleği Seçme Ve Devam Ettirme İle İlgili Görüşleri.

I. Ulusal Hemşirelik Öğrenci Sempozyumu Kitabı, İzmir, 2000.

Emiroğlu N. Sağlık Personelinin Ve Toplumun Hemşirelik İmajı. IV. Ulusal Hemşirelik Kongresi 1995, 15-17 Kasım, Ankara:72-73.

Erdemir F. Hemşirelik Yüksekokulu I. Sınıf Öğrencilerinin Hemşirelik Yüksekokulunu Tercih Etme, Okula Başlamaya Karar Verme Özellikleri Ve Okula Devam Etmede Etkili Faktörler. IV. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu: 1997; 10-12 Eylül: 322-328.

Erkin Ö, Tokem Y. Hemşirelik Öğrencilerinin Hemşirelik Aktivitelerini Algılamaları Ve Hemşirelik Mesleğini Seçme Nedenleri. 6. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi Bildiri Kitabı, 2007, İstanbul: 175.

Erkal S, Yalçın S. Öğrenciler Neden Hemşireliği Seçer? II. Uluslararası- IX. Ulusal Hemşirelik Kongresi Bildiri Kitabı, Antalya, 2003; 637-640.

Gözüm S. Hemşirelik Eğitimine Yeni Başlayan Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Çalışmak İstedikleri Ve İstemedikleri Hemşirelik Alanları Ve Gereksinimleri, "2000'li Yıllarda Sağlık Yüksekokullarında Eğitimin Geleceği Sempozyumu" Bildiri Özet Kitabı, Malatya, 2000.

Güdücü Tüfekçi F, Yıldız A. Öğrencilerin Hemşireliği Tercih Etme Gereksinimleri Ve Gelecekleri İle İlgili Görüşleri. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2009; 12: 1.

Gümral N, Coşar F. Ebelik Ve Hemşirelik Son Sınıf Öğrencilerinin Okul-Hastane

İşbirliği İle İlgili Görüşlerinin Değerlendirilmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi 2008; 13(3): 21-24.

Hata M, Yıldırım R, Soğan P ve ark. Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Mezuniyet Sonrasına İlişkin Beklentilerinin İncelenmesi. 6. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi Bildiri Kitabı, 2007, İstanbul: 107.

ICM

<http://www.midwives.org.au/lib/pdf/documents/Definition%20of%20a%20Midwife.pdf> 2005, Erişim:25.03.2014.

Karadakovan A. Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Öğrencilerinin Eğitimin Başlangıcında Ve Mezuniyetten Önce Meslek Seçimi Beklentileri Ve Çalışmak İstedikleri Alanlar İle İlgili Görüşlerinin İncelenmesi, Türk Hemşireliğinde Yüksek Öğrenimin 40. Yılı Sempozyumu Kitabı, Ege Üniversitesi Basımevi, 1996, İzmir: 301-308.

Karanisoğlu H. Ülkemizde Ebelik Eğitimindeki Gelişmeler. İstanbul. [www.istanbul.edu.tr/yuksekokullar/bakirkoysaglik/BSYOTur/ebelik\\_konusma.htm](http://www.istanbul.edu.tr/yuksekokullar/bakirkoysaglik/BSYOTur/ebelik_konusma.htm), 2006, Erişim: 14.03.2014.

Karadağ A. Meslek Olarak Hemşirelik. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2002; 5(2): 55-67.

Kayacı S. Sağlık yüksekokulları ebelik bölümü öğrencilerinin ebelik mesleği hakkındaki görüşlerini etkileyen faktörlerin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Doğum ve

Kadın Hastalıkları Hemşireliği, İzmir, 2006.

Karaöz S. Hemşirelik Öğrencilerinin Eğitimleri Sırasında Mesleğe İlişkin Algılarındaki Değişimin İncelenmesi: Hemşireliğe Giriş Dersinin Bu Değişimdeki Rolü. C. Ü. Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi 2002, 6 (2).

Kömürcü N, Erdoğan N, Eti F, ve ark. Marmara Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü İlk Öğrencilerinin Mesleği İsteyerek Seçip Seçmeme Durumları İle Mezun Olabilmeleri Arasında İlişki. II. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu: 1998, İstanbul: 162-170.

Mete S. Hemşireliğin Temel Kavramları (Bölüm 4), Edt: Atabek Aştı T, Karadağ A. Hemşirelik Esasları, Hemşirelik Bilimi ve Sanatı, Akademi Basın ve Yayıncılık, Ankara, 2012, ss: 72-74.

Özcan A, Özgür H. Hemşirelerin Mesleki Benliklerini Algılayışları. II. Ulusal Hemşirelik Kongresi Bildiri Kitabı, 1990, İzmir: 226-232.

Özpancar N, Aydın N, Akansel N. Hemşirelik 1. Sınıf Öğrencilerinin Hemşirelik Mesleği İle İlgili Görüşlerinin Belirlenmesi. C.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2008, 12(3).

Özsoy A. Hemşire Öğrencilerinin Mesleğe İlişkin Görüşlerinin İleriye Dönük İncelenmesi. 7. Ulusal Hemşirelik Kongresi Bildiri Kitabı, 1996, Erzurum: 345-50.

Özsoy SA, Uysal A, Bayık A ve ark. Hemşire Öğrencilerin Mesleğe İlişkin Görüşlerinin İleriye Dönük İncelenmesi. VII. Ulu-

sal Hemşirelik Kongresi Bildiri Kitabı, 1999, Erzurum : 345-350.

Şirin A, Öztürk R, Bezci G, ve ark. Hemşirelik Öğrencilerinin Meslek Seçimi Ve Mesleği Uygulamaya Yönelik Görüşleri. Dirim Tıp Dergisi 2008; 83: 69-75.

Şirin A. Sağlık Meslek Lisesi Öğrencilerinin Bir Kariyer Tercihi Olarak Hemşirelik Mesleği Hakkındaki Düşünceleri. Türk Hemşireliğinde Yüksek Öğrenimin 40. Yılı Sempozyum Kitabı, 1995, İzmir, Ege Üniversitesi Basımevi: 155- 62.

Pekkaya M, Çolak N. Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Faktörlerin Önem Derecelerinin AHP İle Belirlenmesi. International Journal of Social Science February 2013; Volume 6 Issue 2, p. 797-818.

Tan M ve ark. Üniversite Öğrencilerinin Hemşireliğe Bakış Açıkları, IV. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongre Kitabı, 2005, Ordu, 5-6 Mayıs: 91.

Tezel A, Arslan S. Erzurum Sağlık Yüksekokulu 1. Sınıf Öğrencilerinin Mesleklerini Seçmeye ve Mesleğe İlişkin Görüşleri. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2002; 5(2).

Tüfekçi FG, Yıldız A. Öğrencilerin Hemşireliği Tercih Etme Gerekçeleri Ve Gelecekleri İle İlgili Görüşleri. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2009; 12(1): 31-36.

Tüfekçi İ, Karadağ N, Bankurt S, ve ark. Balıkesir Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu Öğrencilerinin Mesleki Eğitim Ve Yüksek Öğrenim İle İlgili Sorunları. Hemşire-

lik-Ebelik Eğitim ve Uygulamalarında Kalite Sempozyumu: 1998 Kayseri.

Tülek Z, Şahin N, Sav C ve ark. Bir Hemşirelik Yüksekokulu'nda Öğrenci Profili Ve Öğrencilerin Hemşireliğe İlişkin Görüşleri. 6. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi Bildiri Kitabı, 2007, İstanbul: 080.

Ünlü S, Özgür G, Babacan GA. Öğrencilerin Hemşirelik Mesleği Ve Eğitimi İle İlgili Görüş Ve Beklentileri. 6. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi Bildiri Kitabı, 2007, İstanbul: 286.

Yıldırım F, Çelik F, Özmen C, ve ark. Ebelik Bölümü Öğrencilerinin Ebelik Mesleğinde Erkeklerin Yer Almasına İlişkin Görüşleri. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi / Gümüşhane University Journal of Health Sciences 2014;3(1).

Yılmaz D, Şirin A, Saruhan A, ve ark. Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Hemşireliği Bir Meslek Olarak Algılamalarının İncelenmesi, Türk Hemşireliğinde Yüksek Öğrenimin 40. Yıl Sempozyumu: 1995; 65-71, İzmir.